

บทที่ ๑๖

แจก อี การ์นด์ในอีตถ์ลิ่งค์

อิ การ์นต์ ในอิตถีสึงค์
เมื่อลงวิภัตตินามแล้วมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ		พหุวจนะ	
ป.	อิ+ลี	=อิ	อิ+โย	=อิโย, อี
ทุ.	อิ+อํ	=อี	อิ+โย	=อิโย, อี
ต.	อิ+นา	=อียา	อิ+หิ	=อีหิ, อีภิ
จตุ.	อิ+ส	=อียา	อิ+นํ	=อีนํ
ปญ.	อิ+สฺมา	=อียา, ยา (ลบทที่สุดค์พท์)	อิ+หิ	=อีหิ, อีภิ
ฉ.	อิ+ส	=อียา	อิ+นํ	=อีนํ
ส.	อิ+สฺมึ	=อียา, อียํ, ยํ (ลบทที่สุดค์พท์)	อิ+สุ	=อีสุ
อา.	อิ+ลี	=อิ	อิ+โย	=อิโย, อี

ลำดับ	เอกวจนะ	พหุวจนะ	คำแปลอายตนิบาต
ป.	รตฺติ	รตฺติโย, รตฺตี	อ. (อันว่า) / อ. ____ ท. (ทั้งหลาย)
ท.	รตฺตี	รตฺติโย, รตฺตี	ซึ่ง, ลู้, ยั่ง, ลิ่น, ตลอด, กะ, เฉพาะ
ต.	รตฺติยา	รตฺตีหิ, รตฺตีภิ	ด้วย, โดย, อัน, ตาม, เพราะ, มี
จตุ.	รตฺติยา	รตฺตินัง	แก่, เพื่อ, ต่อ
ปญ.	รตฺติยา, รตฺยา	รตฺตีหิ, รตฺตีภิ	แต่, จาก, กว่า, เหตุ
ฉ.	รตฺติยา	รตฺตินัง	แห่ง, ของ, เมื่อ
ส.	รตฺติยา, รตฺติยัม, รตฺยัม	รตฺตีสู	ใน, ไกล, ที่, ครั้นเมื่อ, ในเพราะ
อา.	รตฺติ	รตฺติโย, รตฺตี	แน่ะ, ดูก่อน, ข้าแต่

ลำดับ	เอกภพ	วิธีลงวิภัติ
ป.	รตฺตติ	ลง ลี ลบ ลี
พ.	รตฺตตี	แปลง อํ เป็นนิกคหิต
ต.	รตฺตติยา	แปลง ษา เป็น ยา
จต.	รตฺตติยา	แปลง ส เป็น ยา
ปญ.	รตฺตติยา, รตฺตยา	แปลง สุมา เป็น ยา, ลบที่สุดคัพพ์
ฉ.	รตฺตติยา	แปลง ส เป็น ยา
ส.	รตฺตติยา, รตฺตติยํ, รตฺตยํ	แปลง สุมี เป็น ยา, ยํ, ลบที่สุดคัพพ์
อา.	รตฺตติ	ลง ลี ลบ ลี

ลำดับ	พหูพจน์	วิธีลงวิภาคี
ป.	รตฺตโย, รตฺตึ	ลง โย คง โย, ลบ โย
พ.	รตฺตโย, รตฺตึ	“.....”
ต.	รตฺตึหิ, รตฺตึภิ	ลง หิ คง หิ, แปลง หิ เป็น ภิ
จตุ.	รตฺตึนํ	ลง นํ คง นํ
ปญ.	รตฺตึหิ, รตฺตึภิ	ลง หิ คง หิ, แปลง หิ เป็น ภิ
ฉ.	รตฺตึนํ	ลง นํ คง นํ
ส.	รตฺตึสุ	ลง สุ คง สุ
อา.	รตฺตโย, รตฺตึ	ลง โย คง โย, ลบ โย

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (รตฺติ-ราตฺรึ)

๑. ชาครนฺตสฺส ปุคฺคสฺส รตฺติ อติวีย ทึฆา โหติ.

อ.ราตฺรึ ของบุคคล ผู้ตื่นอยู่ เป็นเวลายาวนาน เกินเปรียบ ย่อมเป็น.

๒. ชาครนฺตสฺส ปุคฺคสฺส รตฺติโย อติทึฆา โหนฺติ.

อ.ราตฺรึ ท. ของบุคคล ผู้ตื่นอยู่ เป็นเวลายาวนานยิ่ง ย่อมเป็น.

๓. อุตฺราสี ปุคฺคโล รตฺตี ชาครโรติ.

อ.บุคคล ผู้สะดุ้ง ย่อมตื่น ตลอดราตฺรึ.

๔. ปาปกาเรี ปุคฺคโล รตฺติโย น นินฺททายติ.

อ.บุคคล ผู้กระทำซึ่งบาป ย่อมไม่หลับ ตลอดราตฺรึ ท.

๕. อนุชกาโร รตติยา สหฺธิ อฺปฺปชฺชติ.

อ.ความมืด ย่อมเกิดขึ้น กับ ด้วยราตรี.

๖. อนุชกาโร รตตีหิ สหฺธิ อฺปฺปชฺชติ.

อ.ความมืด ย่อมเกิดขึ้น กับ ด้วยราตรี ท.

๗. จนฺโทภาโส รตติยา โสภณํ นิยุยาเทติ.

อ.แสงแห่งพระจันทร์ ย่อมมอบให้ ซึ่งความงาม แก่ราตรี.

๘. จนฺโทภาโส รตตีนํ โสภณํ นิยุยาเทติ.

อ.แสงแห่งพระจันทร์ ย่อมมอบให้ ซึ่งความงาม แก่ราตรี ท.

๙. สุริโย รตฺติยา วิคจฺฉติ.

อ.ดวงอาทิตย์ ย่อมหายไป จากราตรี.

๑๐. สุริโย รตฺตีหิ วิคจฺฉติ.

อ.ดวงอาทิตย์ ย่อมหายไป จากราตรี ท.

๑๑. พุทฺโธ รตฺติยา ปจฺฉิมยามเ อาสวักขยญาณํ พุชฺฌติ.

อ.พระพุทธเจ้า ย่อมตรัสรู้ ซึ่งอัสวักขยญาณ ในปัจฉิมยาม แห่งราตรี.

๑๒. ทวินฺนํ รตฺตีํ ฉ ยามา อตฺถิ.

อ.ยาม ท. ๖ แห่งราตรี ท. มีอยู่

๑๓. จนุโท รตฺติยํ วิภายติ.

อ.พระจันทร์ ย่อมส่องสว่าง ในราตรี.

๑๔. จนุโท รตฺตีสู วิภายติ.

อ.พระจันทร์ ย่อมส่องสว่าง ในราตรี ท.

๑๕. โภติ รตฺติ ตฺวํ ทิฆรตฺตํ โสภสิ. (ภาษากวี)

แன்றราตรี ผู้เจริญ อ.ท่าน ย่อมงาม ตลอดราตรีนาน.

๑๖. โภนฺติโย รตฺติโย ตุมฺहे สพฺพรตฺตี โสภถ.

แன்றราตรี ท. ผู้เจริญ อ.ท่าน ท. ย่อมงาม ตลอดราตรีทั้งปวง.

๑. จงแปลประโยคต่อไปนี้เป็นภาษาบาลี

๑) อ.แหวน ท. ที่นิ้วมือ ท. ของหญิงสาว.

.....

๒) อ.ปลาย ของผ้า幔 ไกล่เพดาน.

.....

๓) อ.น้ำฝน ท. บนแผ่นดิน ไกล่รว.

.....

๔) อ.สะเก็ดไม้ ในลำราง ไกล่ดง.

.....

๕) อ.สายฟ้า บนท้องฟ้า ในเวลารাত্রี.

.....

๖) อ.เส้นด้าย ท. ที่ปลาย ของผ้าสังฆาฏี.

.....

๗) อ.หม้อข้าว ของหญิงสาว ในเรือน.

.....

๘) อ.น้ำฝน ท. บนผิว ของหญิงสาว.

.....